

Samo za mlađe od 40 godina života

Blog

Posted by:

Objavljeno: 2013/12/12 16:53:07

NASTAVAK ZASJEDANJA 10. SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA
ODRŽANE 11. PROSINCA 2013.

Konačni prijedlog Zakona o mirovinskom osiguranju, drugo čitanje, P.Z.E. br. 509;

DRAGUTIN LESAR:

Poštovane kolegice i kolege.

Zbog čega ovakav Prijedlog zakona o mirovinskom osiguranju? Kriza je, recesija, depresija i Hrvatska se mora na svim područjima restrukturirati. To je mantra koju čujemo svaki dan od svakog ministra, svakim povodom i svaki zakon koji u zadnje vrijeme dolazi u Hrvatski sabor opravdava se, obrazlaže istim riječima. Sve treba i sve se može kresati, ukidati, smanjivati, ukidati stečena prava osim, naravno, profita, posebice u financijskom sektoru visokih bonusa, menadžerskih ugovora čak i u javnim poduzećima. To su teme zabranjene za prijedloge zakona, zabranjene za raspravu, ne samo u Hrvatskom saboru nego i hrvatskoj javnosti.

I dodano je jedno novo zlatno tele kojem se mnogi počinju klanjati, a ono otprilike glasi da Hrvatska mora postati konkurentna. I ovaj prijedlog zakona u svojem obrazloženju ne upotrebljava doduše tu riječ, ali je na tragu klanjanja tom novom zlatnom teletu jer ispada da su za nekonkurentnost hrvatskog gospodarstva krivi studenti, radnici, umirovljenici i nezaposleni, jer samo njima se smanjuju ili ukidaju prava, samo njima se uvode ograničenja, samo njima se tvrdi da bez toga Hrvatska nikad neće postati konkurentna. Dakle, radnici, umirovljenici, nezaposleni i studenti su krivi zbog nekonkurentnosti naših poslodavaca i države. Nekonkurentni su, tvrde, zbog 16,4 kune bruto minimalca koji u Hrvatskoj vrijedi u ovom trenutku ili ako hoćete 43 kune bruto prosječne plaće po satu.

To što u drugim državama EU, pa i u našem okruženju su te plaće za 10, 15, pa i 40 posto veće nitko ne navodi kao ilustraciju da razlozi nekonkurentnosti mogu biti i negdje drugdje. I taj veliki grijeh hrvatskih struktura od 2008. zbog potpunog neinvestiranja i neobnove proizvodnog dijela gospodarstva Svjetska banka je navela i razloge gdje Hrvatska griješi, pa su najveće zamjerke dane slabim mjerama zaštite ulagača, neizdavanje građevinskih dozvola u primjerenom roku, dostupnost energije, uknjižbe prava vlasništva i dostupnost kapitalu, odnosno kreditima.

Ovaj zakon je prvi od tri zakona u antiradničkom paketu zakonske regulative i ministar Mesić je ili svjesno ili pogreškom, meni je sasvim svejedno zašto, obznanio da se Hrvatska vraća u 1886. godinu jer kaže on vrijeme '8+8+8' je prošlost i službeno obznanio pokop, pogreb socijalne države u Hrvatskoj.

Raspakirali su paket antiradničkih zakona tako da danas raspravljamo o mirovinskom zakonu. Zakon o radu su skinuli s dnevnog reda sjednice Vlade, čekaju siječanj i valjda niske temperature, a onaj treći o povremenim poslovima će pisati navodno iznova dok se malo strasti oko Zakona o radu ne smire.

Shvatili su da ono što je previše ni s kruhom nije dobro. U opisu stanja o prijedlogu zakona kao jedan od razloga nove regulative navodi se podatak da je godišnja obaveza za isplatu mirovina 35,1 milijardu kuna, a da se od doprinosa ubere 19,3 milijarde i da eto sirota država iz proračuna godišnje

mora doplaćivati 16 milijardi kuna da bi država mogla servisirati mirovinske obaveze.

Ali nisu se pozabavili analizom tko ili što je krivo da ovih 16 milijardi nedostaje. Pošli su od pretpostavke da su to umirovljenici zato što ih je previše i zato što su premladi, tako da bi vjerojatno unutar umirovljeničke populacije mogli sada osnivati i organizacije omladinskog podmlatka.

Međutim, moramo se podsjetiti nekoliko godina unazad. Hrvatska je imala doprinos za mirovinsko osiguranje od 20 posto i tada se netko dosjetio i ponudio drugi stup mirovinskog osiguranja u koje je otišlo četvrtina tog doprinosa, dakle 5 posto uz velika očekivanja, prvo, da će tako stečeni kapital kao kapitaliziranu štednju upravitelji tim drugim stupom mirovinskog fonda ulagati u hrvatsko gospodarstvo, da će taj novac pomoći obnovi gospodarstva, investicijskom zamahu i da će od toga biti direktne gospodarske koristi, a da će taj drugi dio mirovine iz drugog stupa nadoknađivati manji dio mirovine iz generacijske solidarnosti.

Što se od toga ostvarilo vidimo danas. I vidimo da ulaganja kapitala iz drugog mirovinskog stupa nije bilo u gospodarstvo, a da iznos tih mirovina više lièi na karitativnu pomoć u puèkoj kuhinji, nego mirovina. Ali je tako mirovinski sustav ostao otprilike bez četiri milijarde, mirovinski sustav generacijske solidarnosti ostao je bez četiri milijarde na godišnjem nivou.

Zaboravili su i to da 15 kategorija korisnika mirovina stečenih po posebnim propisima, negdje oko osam milijardi u ovoj kalendarskoj godini je ta stavka, uz napomenu da se broj korisnika iz godine u godinu umanjuje, ali se masa sredstava povećava i raste broj korisnika s visokim mirovinama i on će nadalje rasti i za tri do četiri godine on će biti na nivou otprilike 15 milijardi na godišnjem nivou. I treći razlog, dvije do tri milijarde kuna godišnje se zamraèilo mirovinskog doprinosa, nije se plaćalo i nikom nije bilo žao zbog toga. I to je proteklih petnaestak godina ovo neplaćanje doprinosa po proteklih desetak godina drugi stup osakatio generacijsku solidarnost 14 do 17 milijardi kuna na godišnjem nivou.

Ali ne popravljamo te uzroke i te pogreške, nego se okrećemo ka onima koji su sada u mirovini ili koji bi trebali biti. Piše ministar da penalizacija odnosno sukladno hrvatskom jeziku kažnjavanje prijevremenog odlaska u mirovinu nije dalo željene rezultate pa to treba malo urediti na drugačiji način.

A zašto ljudi bježe u prijevremenu mirovinu? Mislite li da su sretni zbog toga što imaju umanjenu mirovinu. Doista, zašto u Hrvatskoj ljudi masovno idu u prijevremenu mirovinu? Zato što ih se na poslu svi žele riješiti. Zato što se vodi mobbing prema njima jer ih svi žele èim prije otjerati kada ostvare prvi uvjet za mirovinu jer stari radnici poslodavcima ne daju po njihovim mjerilima očekivani doprinos. I nije to samo izbor tih ljudi, oni su najèešće prisiljeni da odlaze u prijevremenu mirovinu. Previše je invalidskih mirovina. Tko ih stvara? Tko stvara invalide u Hrvatskoj? Ali ja sam zapanjen podatkom, imamo ih 239 tisuća. Na dan 31.12.'98. bilo ih je 103 tisuće. Što smo to napravili da u zadnjih 15 godina smo proizveli novih 136 tisuća invalidskih mirovina, invalida? Pogledajte ovaj zakon i probajte naći rješenje što će se napraviti da se to smanji. 136 tisuća u 15 godina. '98. imali smo 90 tisuća obiteljskih mirovina, sada imamo 234 tisuće. 144 tisuće u 15 godina, zašto? Zbog nezaposlenosti i stjecanja prava na obiteljsku mirovinu jer su nekad manje-više dva, tri u obitelji radili, a danas radi jedan ili nijedan. Nema rješenja niti tom problemu. Ne bavimo se analizom uzroka.

Sustav generacijske solidarnosti treba spasiti i eto novih rješenja. Od 2030. povećava se životna dob za pravo stjecanja na mirovinu za svaku godinu tri mjeseca da bi 2038. uvjet za punu mirovinu bio 67 godina života, 15 godina staža, a prijevremena mirovina 62 godine života, 35 godina mirovinskog staža. Ima jedna novina, doduše, zbog dugogodišnjeg osiguranja imat æete pravo na punu mirovinu ili redovnu mirovinu ako imate 41 godinu mirovinskog staža i 60 godina života. Ne znam zašto godine života nakon roka od 40 godina osiguranja, to doista niti razumijem, niti mi je prihvatljivo da godine života kao kategorija dugogodišnjeg osiguranja bude dodatni uvjet za stjecanje tog prava.

Ali, to nije sve. S obzirom da penalizacija ili kažnjavanje ranijeg odlaska u mirovinu nije dala željene

uèinke pa novi zakon predviða da æe se polazni faktor za svaki mjesec prijevremenog odlaska smanjivati za 0,10 posto do 40 godina staža, 0,15 posto do 39 godina, 0,25 posto do 38 odnosno 20,4 posto manja mirovina ako idete pet godina prije u mirovinu.

360 tisuæa nezaposlenih, 180 tisuæa mladih i kao rješenje otvaranja novih radnih mjesta zakon predviða da umirovljenici, dio njih, može raditi i nakon odlaska u mirovinu, primati mirovinu i raditi još na pola radnog vremena. Vjerojatno æe se tako mladi lakše zapošljavati ako oni koji su stekli mirovinu legalno mogu nastaviti raditi.

I oni koji misle da je 2030. daleko samo jedan podatak. U sadašnjem sustavu mirovinskog osiguranja osiguranika do 40 godina života je 699 tisuæa. 700 tisuæa onih koji u ovom trenutku rade biti æe u cijelosti ili djelomièno obuhvaæeni ovom mirovinskom reformom i uveæanjem uvjeta za odlazak u mirovinu što se godina života tièe na 67. Pa tih 700 tisuæa ljudi ako to dosad nisu znali neka si izraèunaju po kalendaru kada stjeèu dobnu granicu, hoæe li raditi 1, 2, 3 i 1, 2, 3, 6, 9, 12, 18 mjeseci dulje nego su to sadašnji uvjeti.

Radit æe na odreðeno, to je normalno, iznajmljeni preko agencije èak do 3 godine na povremenim poslovima i onda kaže prijedlog zakona i uvjete za mirovinu æete steæi kad skupite tako 35 godina mirovinskog staža na privremenim i povremenim po sat, dva dnevno iznajmljeni preko agencije. Ako imate sreæe i imate ugovor, naravno, na odreðeno.

Broj umirovljenika gospodo u Vladi smanjiti ne možete. Ali možete poveæati broj osiguranika tako da otvarate nova radna mjesta. I to je jedini naèin da se stabilizira mirovinski sustav.

Klub Hrvatskih laburista podnijet æe pet, šest amandmana koji se, ukratko, protive pomisli poveæanja životnog vijeka i obaveze 41 godine mirovinskog osiguranja kao uvjet za mirovinu.